

Friluftslivets fellesorganisasjon

Adresse: Nedre Slottsgate 25, 0157 OSLO
Telefon: 23 31 09 80, Telefaks: 23 31 09 89, E-post: post@frifo.no
Nettsteder: FRIFO; www.frifo.no, Friluftslivets År 2005; www.friluftslivet.no
Org. nr.: 971 262 834, Kontonr: 7154.05.51671

Sysselemanden på Svalbard
Postboks 633
9171 Longyearbyen

Dato, 25.5.2005

STRATEGIDOKUMENT FOR TURISME OG FRILUFTSLIV PÅ SVALBARD - HØRINGSUTTALELSE

Vi viser til deres brev av 15.3.2005 angående høring av strategidokument for Turisme og friluftsliv på Svalbard. Vi viser også til kontakt med Frigg Jørgensen om utsettelse av høringsfristen med noen dager.

Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO) representerer de 12 største friluftslivsorganisasjonene i Norge med til sammen over ½ million medlemskap. En av hovedoppgavene for FRIFO er å ivareta allemannsretten og det enkle og naturvennlige friluftslivets vilkår i Norge, herunder naturgrunnet for å drive friluftsliv.

Svalbard, som den eneste tilgjengelige arktiske villmark på det europeiske kontinent, byr på helt spesielle naturopplevelser. Bakgrunn for FRIFOs engasjement er derfor de unike mulighetene Svalbard gir for naturopplevelse gjennom det enkle og naturvennlige friluftslivet.

Saken

Turisme er pekt ut som et av tre satsingsområder for næringsutvikling på Svalbard, og det har de senere årene vært en sterk vekst innen turisme og reiselivsnæringen på øygruppa.

Formålet med det framlagte dokumentet er blant annet å være et verktøy i forvaltningen av turisme og friluftsliv generelt og i behandlingen av enkeltsaker.

FRIFO synes det er svært positivt at Sysselemanden har laget et omfattende og grundig strategidokument om turisme og friluftsliv på Svalbard.

Forvaltningen av Svalbard

Storting og regjering har satt som mål at Svalbard skal framstå som en av verdens best forvaltede villmarker og at miljøhensyn skal veie tyngst ved konflikt med andre interesser. Dette er mål som FRIFO er enig i og støtter fullt ut.

En konsekvens av dette er at alle andre aktiviteter må innordne seg hensynet til miljøet, noe som må gjenspeile seg i alt lovverk og praktisk forvaltning. Det gjelder selvsagt også for det foreliggende strategidokument for turisme og friluftsliv på Svalbard.

Ut fra truslene mot og målet med forvaltningen av Svalbard, mener FRIFO at utviklingen på Svalbard går i feil retning, jf for eksempel den sterke økningen av turisme og motorisert ferdsel som har skjedd de senere årene.

Retten til fri ferdsel

Den frie ferdselsretten (allemannsretten), jf friluftsløven, er et grunnleggende fundament for utøvelse av det tradisjonelle friluftslivet i Norge. Denne retten gjelder også på Svalbard (jf § 73 i Svalbardmiljøloven).

FRIFO er klar over at naturen på Svalbard er særlig sårbar og utsatt, men byr samtidig på muligheten for unike naturopplevelser som bør være tilgjengelig for folk som oppsøker området for å oppleve dette på naturens premisser gjennom utøvelse av det enkle og naturvennlige friluftslivet; til fots, på ski, med hundespann, i kajakk osv. FRIFO er også klar over at klimaet og andre forhold gjør at ferdsel på Svalbard er forbundet med risiko.

For å ivareta miljø og sikkerhet er det et mål at mest mulig av ferdselen i forbindelse med turisme på Svalbard skal foregå i organiserte former. I 2004 ble det i Longyearbyen registrert nærmere 80.000 gjestedøgn på hotell og gjestehus. Av disse er det sannsynligvis forsvinnende få som er individuelle turister og som utøver det enkle og naturvennlige friluftslivet. Det er derfor ikke denne form for turisme som utgjør noen trussel mot naturen og villmarkspreget på Svalbard. Det bør derfor heller ikke legges unødige og ikke begrunnede begrensninger på denne form for ferdsel på Svalbard.

Naturen og klimaet på Svalbard er så spesiell at det ikke er alle gitt å drive friluftsliv i dette området, jf det vi skriver om risiko ovenfor. Det er derfor etter FRIFOs syn ikke noe mål å aktivt markedsføre mulighetene for å drive friluftsliv på Svalbard. Men vi mener likevel at det til en viss grad bør kunne legges til rette for de som har forutsetninger for og av eget initiativ ønsker å drive friluftsliv på Svalbard.

Kommentarer til de enkelte punktene i strategien

Det omfattende strategidokumentet berører en rekke forhold. FRIFO vil nedenfor kommentere de punktene vi mener er viktigst i forhold til friluftslivet.

Bør det settes begrensninger i antall turister til Svalbard?

FRIFO mener at turismen ikke må overstige bæreevnen til Svalbards natur eller forringe Svalbard som villmarksområde. Vi mener derfor at miljøkonsekvensene av turismen på Svalbard må følges svært nøye og at det må innføres begrensninger på antall turister til Svalbard hvis miljøbelastningen er for stor i forhold til bæreevnen.

Selv om det ikke sees et behov for begrensninger av antall turister i dag, kan ikke dagens vekst forsette i det uendelige. Vi mener derfor at det bør være en del av strategien å følge utviklingen nøye og løpende vurdere behovet for begrensninger.

FRIFO er derfor ikke enig i formuleringen på side 59 der det står: ”Konsekvensene for næringen vil måtte tas hensyn til i en diskusjon om antallsbegrensning.” Vi mener at det ikke kan være konsekvensene for næringen som skal være styrende for antall tursiter, men konsekvensene for naturmiljøet, slik det også er formulert i de politiske målene for Svalbard.

Ferdselsformer på Svalbard

Ferdsel til lands – ikke-motorisert sommer og vinter

For FRIFO er det et mål at forholdene legges til rette for utøvelse av det enkle og naturvennlige friluftslivet. Antall personer, enten fastboende eller tilreisende som gjennomfører lengre fotturer med overnatting er begrenset og vil sannsynligvis forbli begrenset, jf det vi har skrevet ovenfor. Det samme gjelder skiturer og turer med hundespann på vinterføre.

FRIFO mener derfor det ikke er grunnlag for å begrense slik ferdsel og er glad for at det ikke foreslås innføring av restriksjoner på denne aktiviteten.

Ferdsel til lands – motorisert sommer og vinter og scooterfrieområder

FRIFO mener at motorferdselen på Svalbard bør begrenses for å bevare villmarkspreget på Svalbard.

På barmark er det ikke tillatt med motorferdsel i forbindelse med turisme og friluftsliv, noe FRIFO er fornøyd med.

Når det gjelder motorferdsel om vinteren har økningen i turismen og økning i folketallet i Longyearbyen ført til en betydelig økning av bruken av snøscooter på Svalbard. FRIFO mener prinsipielt at den motoriserte ferdselen på Svalbard skal reguleres ut fra hensynet til miljøet og ikke ut fra hensynet til om en er definert som fastboende eller ikke.

FRIFO er opptatt av mulighetene for å oppleve ro og fred i villmarka på Svalbard uten å måtte gå flere dagsmarsjer fra Longyearbyen. Vi mener derfor det må bli en effektiv separering av områder med og uten motorisert ferdsel. Vi støtter derfor opprettelsen av snøscooterfrie områder og mener at disse må videreføres og heller utvides enn det motsatte.

Ferdsel til vanns (båt- og cruisetrafikk)

Det har vært og er en sterk vekst i cruiseturismen og ekspedisjons-/kystcruiseturismen til og ved Svalbard. Dette bringer et stort antall turister til Svalbard, noe som kan være konfliktfylt i forhold til bæreevnen til Svalbards naturmiljø og kulturminner, samt det å bevare Svalbard som et villmarksområde.

FRIFO mener derfor at denne utviklingen må følges nøye. Vi mener at det er bra hvis cruisenæringen selv klarer å regulere sin virksomhet på en måte som ikke er til skade for naturmiljøet og kulturminner. Vi tror likevel det er viktig at det settes klare krav til denne næringen om hva som er akseptabelt og ikke akseptabelt og hvor det er greit å gå i land og hvor det ikke er det.

Ferdselsreguleringer

Både naturmiljøer og kulturminner kan være utsatt for belastende slitasje ved ferdsel i området. FRIFO har derfor forståelse for at det kan være behov for ferdselsreguleringer i en del områder. Vi vil imidlertid framheve at det enkle naturvennlige friluftslivet i svært liten grad er en trussel mot disse verdiene på Svalbard. Dette kommer både av friluftslivet i utgangspunktet er en skånsom form for ferdsel og at omfanget på Svalbard er beskjedent.

Leiretablering og andre overnattingsformer i terrenget

Leiretablering

Forskrift om leiopphold på Svalbard regulerer leiopphold i terrenget på Svalbard. For individuelle reisende som er på Svalbard for å drive et enkelt og naturvennlig friluftsliv innebærer denne forskriften meldeplikt for leiopphold på samme sted over ei uke.

FRIFO vil framheve at det enkle naturvennlige friluftslivet i svært liten grad er en trussel mot naturmiljø og kulturminner. Dette kommer av, som sagt ovenfor at friluftslivet i utgangspunktet er en skånsom form for ferdsel og at omfanget på Svalbard er beskjedent.

Det er derfor ikke for denne type ferdsel at behovet for regulering er størst.

Bruk av hytter til turistformål - næringshytter

Som vi har skrevet over er Svalbard et unikt område for naturopplevelser gjennom det enkle og naturvennlige friluftslivet. For FRIFO er det et mål at det legges til rette for utøvelse av det enkel og naturvennlige friluftslivet på Svalbard. Vi mener derfor at hytter på Svalbard først og fremst bør være et fellesgode for alle som ferdes på Svalbard.

Det bør være en del hytter på Svalbard som er åpent tilgjengelig for folk som ønsker å drive et enkelt og naturvennlig friluftsliv på Svalbard. FRIFO er derfor ikke enig i at det ikke skal legges til rette for individuell turisme med åpne selvbetjeningshytter (vi regner med at det med selvbetjente hytter her menes ubetjente hytter – hytter uten matlager). Det vil uansett være et meget begrenset antall personer som vil benytte seg av et slikt tilbud.

Jakt og fiske

FRIFO er enig i at det ikke bør være noe mål å markedsføre jakt og fiske på Svalbard. Jakt og fiske er en imidlertid en viktig del av friluftslivet og FRIFO mener derfor at det i den grad det er forsvarlig ut fra bestandssituasjonen bør være mulig å drive jakt og fiske for de som utøver det enkle og naturvennlige friluftslivet på Svalbard.

Informasjon

FRIFO synes det er viktig med god informasjon til de som kommer til Svalbard, uansett hensikt. Vi støtter derfor forslagene som ligger i strategien om å være aktiv når det gjelder informasjon. Særlig er det viktig at lettfattelig og relevant informasjon finnes på internett.

Merking av stier

Det kreves en del ferdigheter for å drive friluftsliv på Svalbard, blant annet å kunne finne fram ved hjelp av kart og kompass. FRIFO er derfor enig i at det ikke er noe mål å merke turstier på Svalbard, selv om vi ikke ser behovet for et absolutt forbud.

Sikkerhet

Som vi skriver ovenfor stilles det store krav til de som ferdes på Svalbard. FRIFO er derfor enig med Sysselmannen at det skal være et sterkt fokus på sikkerhet, og at det skal stilles krav til sikkerhetsutstyr m.m. for ferdsel på Svalbard.

Vennlig hilsen

Friluftslivets fellesorganisasjon

Harald Tronvik
generalsekretær

Hans Erik Lerkelund
fagkonsulent